נב: נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות

אין פודין את השבויין יותר על כדי דמיהם מפני תקון העולם [2]**הא** בכדי דמיהן פודין אע"ג דפרקונה יותר על כתובתה ורמינהי נשבית והיו מבקשין ממנו עד עשרה בכתובתה [3]פעם ראשונה פודה מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה ר"ש בן גמליאל אומר אם היה פרקונה כנגד כתובתה פודה אם לאו אינו פודה רבן שמעון בן גמליאל תרי קולי אית ליה: לקתה חייב לרפאותה: תנו רבנן [4]אלמנה ניזונת מנכסי יתומין וצריכה רפואה הרי היא כמזונות רבן שמעון בן גמליאל אומר [5]רפואה שיש לה קצבה נתרפאת מכתובתה שאין לה קצבה הרי היא כמזונות אמר רבי יוחנן עשו הקות דם בארץ ישראל כרפואה שאין לה קצבה קריביה דרבי יוחנן הוה להו איתת אבא דהות צריכה רפואה כל יומא אתו לקמיה דר' יוחנן אמר להו [6]איזילו קוצו ליה מידי לרופא אמר רבי יוחנן [7]עשינו עצמינו כעורכי הדיינין מעיקרא מאי סבר ולבסוף מאי סבר מעיקרא סבר [8]ומבשרך לא תתעלם ולבסוף סבר [9]אדם חשוב שאני: **מתני'** [10]לא כתב לה [11]בנין דכרין דיהוו ליכי מינאי איגון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקהון דעם אחוהון חייב שהוא תנאי ב"ד [12]בן נוקבן דיהוין ליכי מינאי יהוין יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתלקחון לגוברין חייב שהוא תנאי בית דין [13]את [14]תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי [15]מיגר אלמנותיך בביתי חייב שהוא תנאי בית דין כך היו אנשי ירושלים כותבין [16]אנשי גליל היו כותבין כאנשי ירושלים אנשי יהודה היו כותבין עד שירצו היורשין ליתן לך כתובתיך לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה ופוטרין אותה: **גמ'** אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מפני מה התקינו כתובת בנין דכרין כדי שיקפוץ אדם ויכתוב לבתו כבנו ומי איכא מידי דרחמנא אמר ברא לירות ברתא לא תירות ואתו רבנן ומתקני דתירות ברתא הא נמי דאורייתא הוא דכתיב [2]קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים [3]בשלמא בנים בידיה קיימי אלא בנתיה מי קיימן בידיה הא [4]קא משמע לן דנלבשה וניכסה וניתיב לה מידי כי היכי דקפצי עלה ואתו נסבי לה ועד כמה אביי ורבא דאמרי תרוייהו [5]עד לעישור נכסי ואימא דאב לירות דבעל לא לירות אם כן אב נמי מימנע ולא כתב ואימא היכא דכתב אב (6) לכתוב בעל היכא דלא כתב אב לא לכתוב בעל [7]לא פלוג רבנן בת בין הבנים נמי תירות כנחלה שויה רבנן בת בין הבנות תירות לא פלוג רבנן ותיגבי ממטלטלי ככתובה שויה רבנן תטרוף ממשעבדי [8]ירתון תנן ואימא אף על גב דליכא [9]מוחר דינר [10]במקום דקא מיעקרא נחלה דאורייתא לא תקינו רבנן רב פפא איעסק ליה לבריה בי אבא סוראה אזיל למיכתב לה כתובתה שמע יהודה בר מרימר נפק אתא איתחזי ליה כי מטו לפיתחא הוה קא מפטר מיניה אמר ליה ניעול מר בהדאי חזייה

[6]אין פודין את השבויין יותר על כדי דמיהם מפני תקון העולם [2]הא בכדי דמיהן פודין אע"ג דפרקונה יותר על כתובתה ורמינהי נשבית והיו מבקשין ממנו עד עשרה בכתובתה [3]פעם ראשונה פודה מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה ר"ש בן גמליאל אומר אם היה פרקונה כנגד כתובתה פודה אם לאו אינו פודה רבן שמעון בן גמליאל תרי קולי אית ליה: לקתה חייב לרפאותה: תנו רבנן [4]אלמנה ניזונת מנכסי יתומין וצריכה רפואה הרי היא כמזונות רבן שמעון בן גמליאל אומר [5]רפואה שיש לה קצבה נתרפאת מכתובתה שאין לה קצבה הרי היא כמזונות אמר רבי יוחנן עשו הקות דם בארץ ישראל כרפואה שאין לה קצבה קריביה דרבי יוחנן הוה להו איתת אבא דהות צריכה רפואה כל יומא אתו לקמיה דר' יוחנן אמר להו [6]איזילו קוצו ליה מידי לרופא אמר רבי יוחנן [7]עשינו עצמינו כעורכי הדיינין מעיקרא מאי סבר ולבסוף מאי סבר מעיקרא סבר [8]ומבשרך לא תתעלם ולבסוף סבר [9]אדם חשוב שאני: **מתני'** [10]לא כתב לה [11]בנין דכרין דיהוו ליכי מינאי איגון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקהון דעם אחוהון חייב שהוא תנאי ב"ד [12]בן נוקבן דיהוין ליכי מינאי יהוין יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתלקחון לגוברין חייב שהוא תנאי בית דין [13]את [14]תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי [15]מיגר אלמנותיך בביתי חייב שהוא תנאי בית דין כך היו אנשי ירושלים כותבין [16]אנשי גליל היו כותבין כאנשי ירושלים אנשי יהודה היו כותבין עד שירצו היורשין ליתן לך כתובתיך לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה ופוטרין אותה: **גמ'** אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מפני מה התקינו כתובת בנין דכרין כדי שיקפוץ אדם ויכתוב לבתו כבנו ומי איכא מידי דרחמנא אמר ברא לירות ברתא לא תירות ואתו רבנן ומתקני דתירות ברתא הא נמי דאורייתא הוא דכתיב [2]קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים [3]בשלמא בנים בידיה קיימי אלא בנתיה מי קיימן בידיה הא [4]קא משמע לן דנלבשה וניכסה וניתיב לה מידי כי היכי דקפצי עלה ואתו נסבי לה ועד כמה אביי ורבא דאמרי תרוייהו [5]עד לעישור נכסי ואימא דאב לירות דבעל לא לירות אם כן אב נמי מימנע ולא כתב ואימא היכא דכתב אב (6) לכתוב בעל היכא דלא כתב אב לא לכתוב בעל [7]לא פלוג רבנן בת בין הבנים נמי תירות כנחלה שויה רבנן בת בין הבנות תירות לא פלוג רבנן ותיגבי ממטלטלי ככתובה שויה רבנן תטרוף ממשעבדי [8]ירתון תנן ואימא אף על גב דליכא [9]מוחר דינר [10]במקום דקא מיעקרא נחלה דאורייתא לא תקינו רבנן רב פפא איעסק ליה לבריה בי אבא סוראה אזיל למיכתב לה כתובתה שמע יהודה בר מרימר נפק אתא איתחזי ליה כי מטו לפיתחא הוה קא מפטר מיניה אמר ליה ניעול מר בהדאי חזייה

[6]**ותגבה** ממטלטלי בכתובה שויה רבנן. והשתא שתקנו הגאונים שכתובה גובה ממטלטלי כתובת בנין דכרין נמי גביא ממטלטלי דהא ככתובה שויה רבנן:

תטרוף ממשעבדי ירתון תנן. אף על פי שיש גם [7]המקשה דירתון תנן אלא שנלשון קצר משינו וכ"ל דתכמים לא לו לתת להם אלא דין ירושה כיון דמכח ירושה קאתו: **ירתון** תנן. גבי בת בין הבנים לא נעי לשנוי בהא ליתנא דירתון תנן דאפילו למ"ד [8]וסכון] תנן מודה דלגבי הכי כנחלה שויה רבנן כדמוכח בים טוחלין (כ"כ דף קלא.) אבל לגבי ממשעבדי איכא פלוגתא ביניהו כדאמר התם וכרים אע"פ (לקמן דף נה.):

השתא

לקמיה דר' יוחנן אמר להו [6]איזילו קוצו ליה מידי לרופא אמר רבי יוחנן [7]עשינו עצמינו כעורכי הדיינין מעיקרא מאי סבר ולבסוף מאי סבר מעיקרא סבר [8]ומבשרך לא תתעלם ולבסוף סבר [9]אדם חשוב שאני: **מתני'** [10]לא כתב לה [11]בנין דכרין דיהוו ליכי מינאי איגון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקהון דעם אחוהון חייב שהוא תנאי ב"ד [12]בן נוקבן דיהוין ליכי מינאי יהוין יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתלקחון לגוברין חייב שהוא תנאי בית דין [13]את [14]תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי [15]מיגר אלמנותיך בביתי חייב שהוא תנאי בית דין כך היו אנשי ירושלים כותבין [16]אנשי גליל היו כותבין כאנשי ירושלים אנשי יהודה היו כותבין עד שירצו היורשין ליתן לך כתובתיך לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה ופוטרין אותה: **גמ'** אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מפני מה התקינו כתובת בנין דכרין כדי שיקפוץ אדם ויכתוב לבתו כבנו ומי איכא מידי דרחמנא אמר ברא לירות ברתא לא תירות ואתו רבנן ומתקני דתירות ברתא הא נמי דאורייתא הוא דכתיב [2]קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים [3]בשלמא בנים בידיה קיימי אלא בנתיה מי קיימן בידיה הא [4]קא משמע לן דנלבשה וניכסה וניתיב לה מידי כי היכי דקפצי עלה ואתו נסבי לה ועד כמה אביי ורבא דאמרי תרוייהו [5]עד לעישור נכסי ואימא דאב לירות דבעל לא לירות אם כן אב נמי מימנע ולא כתב ואימא היכא דכתב אב (6) לכתוב בעל היכא דלא כתב אב לא לכתוב בעל [7]לא פלוג רבנן בת בין הבנים נמי תירות כנחלה שויה רבנן בת בין הבנות תירות לא פלוג רבנן ותיגבי ממטלטלי ככתובה שויה רבנן תטרוף ממשעבדי [8]ירתון תנן ואימא אף על גב דליכא [9]מוחר דינר [10]במקום דקא מיעקרא נחלה דאורייתא לא תקינו רבנן רב פפא איעסק ליה לבריה בי אבא סוראה אזיל למיכתב לה כתובתה שמע יהודה בר מרימר נפק אתא איתחזי ליה כי מטו לפיתחא הוה קא מפטר מיניה אמר ליה ניעול מר בהדאי חזייה

מפני תיקון העולם. שלא יהרגולו להעלות על דמיהן: **כנגד כתובתה.** אבל יותר מכתובתה לא דלא יהא טפל חמור מן העיקר תנאי כתובתה יתר על הכתובה: **תרי קולי.** לא יותר על דמיה שהיא לחויה לימכר בשוק ולא יותר על כתובתה: **ולריכה רפואה הרי היא כמזונות.** ואם לריכה רפואה הרי הרפואה כמזונות דתרוייהו מיומא ניהו: מזונות אין להם קצבה הלכך רפואה שיש לה קצבה אינה חולה תדיר אינה בכלל מזונות: **קולו ליה מידי לרופא.** שיקבל עליו רפואתה עולמית בכך וכך: **לעורכי הדיינין.** חוכם אחד מבעלי דינין ומטעים זכיותיו לדיין ועורך [הדין לפני] הדיינין לזכותו מיקרי עורכי הדיינין שעורך את הדיינין לאפוך לבם לטובתו של זה: **מעיקרא.** כשהגיע עליה: **ולבסוף.** כשנתחרט: **מתני' יפר על מולקחן דעם אחוהון.** בני אשה אחרת אם תמותי כחיי ואירשך יטלו בניך כתובתך. ונפקא מינה שמא מרובה היא לו שמא יהו בני אשה האחרת מרובים וכניך מועטים וטוב להן שיטלו כתובת אמן והמרובים כתובת אמן ואפי' הכתובות שוות: **כל ימי מיגר אלמנותיך.** כל ימי משך אלמנותיך: **גמ' מפני מה תקנו לכותבה בנין דכרין.** מאחר שהבעל יורש את אשתו למה תקנו שיורש לבניה מה שירש ממנה דהיינו נדוניא שלה: **ויפן לבתו.** נדוניא יפה לאילו מתה ירשו בניה: **דרחמנא אמר ברא לירות.** דכתיב (במדבר מ) אם כי ימות וכן אין לו וגו' הא יש לו בנו יורשו ולא בתו: **ותקון דתירות ברתא.** שיתן לה האב ממונו שהיו בניו ראויין לירש: **כשלמא בנו כידו.** לבקש לו אשה שדרכו של אים לחזר על אשה: **אלא בתו מי כידו.** וכי דרך אשה לחזר על אים: **ואימא דאב לירות דבעל לא לירות.** כיון דטעמא כדי שיקפוץ ליתן לבתו הוא דתקון נדוניא דיהב אב שאר כתובות נכסי הבעל כגון מנה מאתים ותוספת דבעל לא ליתנון: **אם כן.** אלא יתן לאחר הכתובה: **אב נמי מימנע ולא כתב.** לבתו אחרי שזה מקפיד על שלו מלהרהרות בנין דכרין: **אלא בתו מי כידו.** אם לא מלהרהרות בבנו. ואם אחרי שזה מקפיד על שלו